

Bir Araştırmacı Perspektifinden UMREK Kodu

Dr. Barış G. Yıldırım
UMREK Komisyon Üyesi
Maden ve Jeoloji Mühendisi
b.yildirim@uq.edu.au

Maden kaynak ve rezerv hesaplamaları, bunların raporlanması maden ve jeoloji mühendisleri için yeni bir kariyer alanı oluşturmaktadır:

Maden ve Jeoloji mühendislerinin kariyerleri işletme mühendisi, yerbilimleri uzmanı, planlama mühendisi, yönetici, danışman şeklinde zaman içinde değişebilir. Maden kaynak ve rezerv hesaplamalarıyla iştigal eden maden ve jeoloji mühendisi sayısı çok az olmasına rağmen, pek çok mühendisimiz bu alana bir şekilde dahil olmuşlardır.

Ülkemizdeki bu konuyla ilgili gözlemim, kaynak ve rezerv terminolojisinin henüz tam anlaşılmadığı ve konuyla ilişkin yetkin kişi sayısının az olması şeklindedir. Özellikle jeoloji mühendislerin bu konuya ilgi göstermeleri ve maden mühendisleriyle birlikte çalışarak multi disiplinler kaynak ve rezerv hesaplamaları yapmaları gerekir.

Bu anlamda projenin bütün paydaşları erken evrede projelere dahil edilerek, hesaplamaları şeffaf bir şekilde denetlemelerine, şahit etmelerine imkan tanınmalıdır. Böylece proje riskleri de açıkça yatırımcıyla paylaşılmış olacaktır. Unutulmamalıdır ki, maden kaynak ve rezerv hesaplamalarındaki temel ilkeler: Şeffaflık, nitelik ve teknik yeterlidir.

Şekil 1’de görüleceği üzere maden kaynak ve rezerv kod ilkeleriyle, profesyonel dernek arasındaki ilkeler sıkı bir şekilde bağlanmıştır ancak bu sayede mükellef kaynak ve rezerv hesaplamaları yapılabilir. Bu gibi durumlarda da her alanda olduğu gibi liyakat, dürüstlük ve teknik yeterlilik çok önemlidir.

Her projede tam olarak hesaplanamayan veya ülke, dünya ekonomisine bağlı parametreler mevcuttur. Bu parametrelere net bir şekilde tanımlanması ve hesaplamalarda yapılan kabullerin ne olduğunun dökümanite edilmesi gereklidir. Coğrafi riskler, emtia fiyatlar, döviz fiyatları, politik riskler gözönüne alınmalı, eğer günümüz koşullarında projede herhangi bir risk belirlenebiliyorsa, bu riskler net olarak yatırımcı için raporda belirtilmeli ve şeffaf bir şekilde aktarılmalıdır.

Maden kaynak ve rezerv hesaplamaları mühendislerimiz ve yerbilimleri alanında çalışanlar için bir kariyer alanıdır, unutulmamalıdır ki bu raporların yazımında çok yüksek sorumluluk, dürüstlük ve teknik olarak yeterlilik gereklidir. Dolayısıyla konunun uzmanı olmadan hazırlanan

Şekil 1: JORC kodu ve AUSIMM arasında sıkı bir bağ mevcuttur.

Maden mühendisleri kaynak ve rezerv hesaplamaları sırasında özellikle maden işletmesiyle ilgili dönüştürücü faktörlerin ne olması gerektiğini belirler ve bu konuda jeoloji mühendisleriyle birlikte çalışmaları gerekmektedir. Özellikle dönüştürücü faktörlerin belirlenmesi hususunda mühendisler, yetkin ve tecrübeli olmalıdır. Ürün satış fiyatları, projede yapılacak alt yapı işleri, saha alım bedelleri, vs. gerçekçi olmalı ve projenin ekonomikliği bu faktörlere göre belirlenmelidir. Özellikle yatırımcılar için proje ekonomikliği çok önemlidir, bu sayede maden mühendisleri yatırımcılarla direk iletişim kurarak hesaplamaların detaylarının, kullanılan dönüştürücü faktörlerin eshafını net bir şekilde aktarmalıdır.

raporlar hem yatırımcıyı hem de projede çalışanları olumsuz etkiler. UMREK kodunun rehberliğinde bu raporlar hazırlanmalı ve dünyadaki diğer kodlarda yazılmış raporlar örnek alınmalıdır. İnternette bu örnekler mevcut olmasına rağmen, her raporun ayrı bir şekilde, konusunda uzman kişilerce hazırlanması ve intihale başvurulmaması bu alanda çalışacak mühendisler için çok önemlidir. ●

